

D R E G I N D A H L

Marianne Clausen skrifaði lögini eftir Regin Dahl upp

Regins velduga verki. Hvat viðvikir tóna og tekstinnihaldi, er spennandi næstan ófatiligt - frá miðöld til modernitet, frá Grundtvig til Joyce, frá sakloysi og framburðartrúgv undan 1914 til trúar- og rötloysi eftir 1945. Um nazistanna ragnarök og tíðina aftaná talar tann sorgblidna og sára yrkingin "Wenn wir die Heimat erreichten" eftir jødiska skaldið Schalom Ben-Chorin. Lagið hjá Regini til hessa yrking fyrir okkum inn í universið hjá Brecht og Hanns Eisler:

Wenn wir die Heimat erreichten
Sah sie vor Scham uns nicht an.
All ihre Steine beichteten
Was sie uns angetan.

Tađ elegiska

Ein, ið sum undirritaði ikki er
kønur í nótum og tónalist, kennir
seg illa mentan at tala við
myndugleika um góðskuna á
hesum lögum. Hinvegin kann ein
sum lurtari halda seg til sína
intuisjón. Persónliga upplivi eg,
meðan eg lurti, at løgini ferð
eftir ferð bera við sær aha-
upplivilsir: mangan, tá ið tú
væntar, at nú kemur ein banalur
nóti, kemur nettupp frávikíð, ið
ger lagið óbanalt ella enntá
raffinerað. Viðhvørt koma brot,
sum tú kennir aftur, antin tí tey,
ofta trúliga, ekkóá skjaldraløg,
ella tí at skaldið plagierar seg
sjálvt!

makta sín setning, stundum
syngur hann, so eingin ger
honum það eftir.

Skal peikast á eitt eyðkenni, sum í støðum kann gerast veikleiki, so er tað kanska tað, at Regin í stóran mun er ein elegikari - ikki av arktiskum, heldur av flatlendskum slag - sum sitandi við Bábýlons áarbakkar sær tekstir, við farmi av náttúru, fólki, djórum og gróðri, daga kallandi í firruni. Í elegiini, sorgarljóðinum, er einki forgjört, og hjá Regini er hon ofta flættað saman við vakurleika. Men viðhvørt tykist tað elegiska at rína við tekstir, sum í sær sjálvum eru óelegiskir.

Klárur steinstíllur

Til seinast havi eg hug at gera vart við eitt ummæli (í Dimma-lætting) frá 1925 av eini Waagstein-konsert í Havn. Greinin er áhugaverd og sjáldsom, tí hesin ummælarin (hann rópar seg "Makramant") gevur bæði Waagstein, Ó.J. Hansen og Peturi Alberg eitt slag av kritiskum mótspæli, bæði atfinning og rós, og tí hann setir tónleik og samfelag í samband hvørt við annað. Um nýggjari føroysk lög skrivur ummælarin, at tey

staar ... den gamle færøske Musik ret fjernt; de har fremfor alt ikke dens Stil, denne Stenstil, der altid er ren og klar, altid i samme ufravigelige Overensstemmelse med sine enkle Grundprincipper; saa fast og klar er kun den store Folkevisemusik og den store klassiske Kunstmusik. De nye Melodier, der nu supplerer de gamle, er

friske, ofte sentimentale, ikke altid formfuldendte, men helt igennem fyldt med den stærke spirekraftige Aand, der karakteriserer det moderne færøske Samfund - et Samfund der er de gamles mørke og stilfulde Verden saa fuldstændigt modsat, uroligt, kaotisk og parvenuagtigt som det er.

Tá ið hetta brotið verður endurgivið, er tað tí ein spyr seg sjálvan, um ikki Regin Dahl, í nøkrum av sínum lögum, nærkast hesi stúlreinu, miðaldarligu einfeldi. Dømir kunnu vera lög til eitt nú "Meg droymdi ein so sáran drey" eftir J.H.O. Djurhuus, "Jesus leið meg allan aldur" (við dámi av fedranna myrku tign!) eftir Jóannes Patursson, "Menniskjum er ei at skilja" (við tí bæði ræðuligu og stórfingnu regluni: "Allir missa lív og lund"!) eftir sama yrkjara, og tað gripandi vakra lagið til sálmin "Leið meg Gud á lívsins veg" eftir Mikkjal á Ryggi.

Tjaldursklipp, hoyrt í dreyminni

Tær 25 fløgurnar í hesum savni eru eitt gripaskrín, sum áhugað - í Føroyum sum aðrastaðni - kunnu nærkast, granska, brúka, tolka, gleðast yvir og fáa íblástur til at skapa nýggja og øðrvísi tónlist burturúr í komandi tíðum og ættarliðum. Uttan tað arbeiði, sum Niels á Velbastað saman við Regini fór undir í 1972, hevði savnið ikki verið til í dag, og uttan treiskt og nærlagt arbeiði frá eldsálum sum Marianne Clausen, Zakariasi Wang og Kristian Blak hevði henda útgáva ikki ligið á borðinum í dag.

Sum útgáva eru *Atlantsløg* hegnisliga greidd úr hondum, fløgulummarnir lættir og fittligir, tekningarnar eftir Sámál Blak reinar í sniði, trækassin lættur og snøggur. Onkur prentvilla er í t.d. teimum týsku heitunum. Hinvegin eru ongar villur í teimum nótabókum (*Atlantsløg* og *Atlantsløg II*), sum hoyra til savnið, og sum keyparin fær – ókeypis – saman við teimum 25 lögnum. Útgávan er gjørd í 100 eintøkum og verður helst sum frá líður ógvuliga sjáldsom, so her er bara at skunda sær!

Samanumtikið tykist úr hesum savni, og kanska serliga løgunum til yrkingar eftir H.A. Djurhuus, at streyma ein djúp lívskensla, ella rættari sagt, ein melankoli, so sár at hon nemur við hjarta-roturnar. Kanska botnar hon í teirri ásannan, at tilveran - sum eitt tjaldursklipp, hoyrt háltvt í dreymum móti lýsing, minnandi á ómissilig lívsvirðir, ein gloymdi at vara um ella søplaði burtur - er bæði ófatiliga vøkur og samstundis merkiliga hvørvin, tí

*We are such stuff
As dreams are made of,
and our little life
Is rounded with a sleep.*

Regin Dahl: *Atlantsløg. Samskipað: Kristian Blak. Upptøkuskipan: Kartni Fornagarð og Jónheðin Tróndheim. Tekningar: Sámal Blak. Uppseting og prentumsiting: Niels Arge Galán. Prent og framleiðsla: Rema, Estra og Karmur. Snikkarar: Bygningssnikkaravirkjið. Útgáva: Plátufelagið TUTL. Prísur: kr. 2000.*

*Magnusarkirkjan. Hevur tað
eydnast Regini Dahl – sum
tónaskaldi – at nærkast
miðaldar »steinstíli«?*